

ประณีตศิลปกรรมของไทย

ท่านผู้ฟังทั้งหลาย

ข้าพเจ้าได้มีโอกาสพูดถึงวิชาการบางอย่างในทางประณีตศิลปกรรมของไทยซึ่งเป็นงานในหน้าที่ของข้าพเจ้า และข้าพเจ้าจะได้กล่าวบรรยายตามความรู้ที่ได้มาด้วยการศึกษาและงานที่ปฏิบัติมาช้านานในทางนี้ ข้าพเจ้าไม่ได้มุ่งหมายจะแสดงว่าเป็นผู้มีความรู้ดีเยี่ยมในศิลปกรรมของไทย ข้อความที่ข้าพเจ้าบรรยายก็เพื่อประสงค์จะรื้อฟื้นของเก่าซึ่งเราได้รับมรดกตกทอดมาจากบรรพบุรุษของเรามาให้ท่านฟัง พวกเราควรภูมิใจว่าเราไม่ใช่ชาติป่าเถื่อน บรรพบุรุษของเราท่านมีความรู้ดีเยี่ยมในทางศิลปกรรม ซึ่งเชิดชูเป็นเกียรติแก่ชาติอยู่ในเวลานี้ และในสมัยนี้เรามีความรู้ความสามารถในทางศิลปกรรมน้อยกว่าบรรพบุรุษของเราในสมัยเชียงแสนเสียอีก ฉะนั้นจึงเป็นหน้าที่ของเราจะต้องช่วยกันฟื้นฟูและรักษาไว้

การรักษาศิลปที่เป็นเครื่องบอกให้รู้ลักษณะและวัฒนธรรมของชาตินั้นจัดว่าเป็นหลักที่ถืออยู่ทุก ๆ ประเทศ ฉะนั้นนานาประเทศจึงได้ยอมทุ่มเทเงินทองเพื่อบำรุงรักษาศิลปของเขา การรักษาศิลปของชาติเป็นส่วนหนึ่งแห่งการรักษาชาติ เพราะชาติใดไม่มีศิลปของตนเองนั้นก็สมควรได้รับความนิยมนับถือว่ามีค่าความเจริญ กรมศิลปากรถือมั่นในข้อนี้จึงได้วางนโยบายไว้ว่า ในทางสถาปัตยกรรมก็ดี ในทางประณีตศิลปกรรมก็ดี

จะต้องทำให้มีลักษณะของชาติไทยอยู่ด้วยเสมอ การออกแบบก่อสร้างสถานที่สำคัญ ๆ ถ้ามีเงินพอจะทำได้ก็ให้ทำให้มีลักษณะของไทยอยู่ด้วย ในขณะนี้รัฐบาลได้ตกลงจะส่งของไปแสดงพิพิธภัณฑ์ในประเทศญี่ปุ่น และยอมลงทุนเฉพาะการสร้างสถานที่แสดงพิพิธภัณฑ์เป็นจำนวนเงินถึงห้าพันบาท เพื่อสร้างสถานที่เป็นแบบจตุรมุขแสดงศิลปกรรมของไทย โดยออกแบบและเตรียมทำเครื่องแบบบางอย่างไปจากกรุงเทพฯ และส่งช่างจากกรมศิลปากรออกไปควบคุมการก่อสร้างในประเทศญี่ปุ่น การที่รัฐบาลยอมสละเงินเป็นจำนวนมากเช่นนี้เป็นความคิดถูก เพราะศิลปกรรมของไทยเป็นสิ่งที่จะพึงหวอดได้ในต่างประเทศโดยแท้ ชาวต่างประเทศที่เข้ามาท่องเที่ยวในเมืองเราก็เพราะความมุ่งหมายจะได้เห็นศิลปกรรมของเรา และศิลปกรรมที่เขาได้มาพบเห็นนั้นกระทำให้เขาทราบแน่ชัดว่าประเทศไทยไม่ใช่ประเทศป่าเถื่อน เพื่อสนับสนุนความชอบนี้ข้าพเจ้าขออ้างถึงหนังสือพิมพ์อังกฤษชื่อ ซันเดย์ ดิล แพตช์ ฉบับลงวันที่ 28 ตุลาคม ปีนี้ ซึ่งมีข้อความกล่าวถึงประเทศไทยว่า “เป็นชาติที่มีศิลปดีที่สุดในโลก การสถาปัตยกรรมก็ดี การช่างแกะสลักก็ดี การดนตรีและฟ้อนรำก็ดี ผิดแปลกกับชาติอื่น ๆ ในอินโดจีนทั้งสิ้น ไทยเป็นชาติที่งดงามที่สุดในบรรดาบุรพประเทศทั้งหมด และอาจกล่าวได้ว่าเป็นเมืองวิมานอยู่ในพื้นพิภพ”